

STIFTELSEN BERGEN NASJONALE OPERA STYRETS ÅRSRAPPORT 2024

OPERASJEFENS RAPPORT OM DEN KUNSTNARLEGE AKTIVITETEN

BNO har som ei av dei viktigaste målsetjingane å produsera to store hovudsceneproduksjonar i året, og me var særst glade for at me lukkast med det i 2023 – mykje takka VF og BK som innfridde søknaden vår i 12.time. Og med eit etterfylgjande løft på STB2024 på 3 MNOK, det fyrste løftet på 11 år, var det med forsiktig optimisme me gjekk inn i 2024.

I tillegg til desse to store produksjonane arrangerte me vårt årlege sumarakademi «Opera ved fjorden», eit konsertarrangement på DNS, samt eit framhald av vår satsing på barn og unge, med «Amahl og de tre vise menn».

I BT si oppsummering av kulturåret stod det at BNO hadde ei publikumsauke på heile 33% frå 2023 til 2024, noko som Flaggermusen sjølv sagt får mykje av æra for.

BNO er på alle måtar ein samarbeidande institusjon av natur, då me samarbeidar tett med våre stiftarar Grieghallen, Bergen Filharmoniske Orkester, samt Edvard Grieg Korene, som me sjølv var med å stifta.

Nytt av året var eit stort samarbeid med DNS, på Flaggermusen.

Flaggermusen

Vårproduksjonen av Johann Strauss d.y. si velkjende operette «Flaggermusen», vart ei storhending på fleire vis. Ikkje berre gjekk den for 4 utselde salar (pluss generalprøva fylt med skuleelevar) men den var også den fyrste samproduksjonen i stor skala med DNS. Me dela ansvar for kostnader og produksjon av kostyme og scenografi, og me drog veksler på fleire skodespelarar frå deira eminente ensemble, som i aller høgaste grad var med på å heva og farga framsyninga.

Adam Price hadde skrive ein heilt ny tekst, tufta på relasjonen mellom Oslo og Bergen, med fyrste akt i eit slags Exit-miljø, og andre akt på ein storslagen «pink party» hjå «Herr Ulriken» i Bergen. Alle enda opp hjå Økokrim i siste akt, der alle lause trådar vart nøsta opp. I tillegg til Strauss sin velkjende musikk, var framsyninga krydra med nokre crossover låter, og i Rosalinde sitt glansnummer «Czardas», var det norsk hardingfele som stod for eit eksotisk tonefylgje, saman med orkesteret. Kvar framsyning hadde ein gjest, og på premiera var det Erna Solberg som hausta stor jubel som forsongar.

Yngve Sundvor hadde regionsvaret for denne elleville produksjonen med nesten heilnorsk cast, som vart rosa i Oslopressa, og som av Scenekunst.no vart hylla som «adapsjonsperfeksjon».

Festspillene 2024

Etter suksessen med «Tosca» i 2023, hadde me ein liten pause med større produksjonar under Festspela i 2024. Men «Opera Opptur», som er eit samarbeid mellom BNO, Festspela og Fløibanen, vart gjennomført for 3. året på rad. Me sender fleire av våre unge operatalent frå Opera ved fjorden m.m. som syng i «pop up» arrangement på Fløibanen og på utsiktspunktet på toppen.

Opera ved fjorden

Me er så glade og stolte over at Opera ved fjorden har vorte ein tradisjon og eit signaturprosjekt hjå oss. I 2024 vart det arrangert for 4. året på rad, med rekordstor søknad, nærare 400 søkjarar frå heile verda innan alle disiplinar – song, dirigering, orkesterspeler og repetitørspel.

Akademiet har auka i omfang kvart år, men no trur me at me på mange måtar har funne makspotensialet i forhold til våre omgjevnader. I 2024 var det heile 55 studentar, derav 22 songarar – og akademiet vart auka til 9 dagar for å gje plass til meir øving og 2 ulike konsertar, begge med ei scenisk framføring.

Vår eminente lærerstab er stabil, med krefter frå dei fleste nordiske operahusa samt Wiener Staatsoper – det har vorte eit populært prosjekt også blant lærarane, då alle gjerne ynskjer å koma attende til vakre Os.

MS Sunnhordland si deltaking har også vorte ein kjærkomen tradisjon – dei bidrar med mat, overnatting og ein god dose tradisjonsrik, norsk kystkultur.

Prosjektet hadde ikkje vore mogleg utan ein stor dose privat finansiering. Heldigvis er det mange av dei lokale og nasjonale gåvefonda som ser kor viktig dette er for å byggja og utvikla operamiljøet vårt her på berget.

Viva Verdi

Dei siste åra har me invitert nokre av dei beste studentane frå vårt operaakademi til å gjera to konsertar m/litt enkel regi og pianoakkompagnement på DNS. Me har hatt prosjekt som «Trippel Mozart», «Trippel Rossini», og i 2024 var me altså klar til å presentera operakomponisten Verdi. Stephen Higgins var tilbake som pianist og kåsør. Konsertane har vore eit kjærkome tilskot til våre produksjonar – både fordi me får visa fram våre songtalent frå «Opera ved fjorden», og fordi me ynskjer å verta betre kjend med DNS-publikummet, då jo opera djupast sett er like mykje teater som musikk.

Die tote Stadt

Haustproduksjonen vår vart eit gledeleg gjensyn med Calixto Bieito som regissør. Han regisserte «Venter» på Festspela i Bergen i 2019, med underteikna som dirigent, samstundes som den nye operasjefrolla vart offentleggjort. Bieito vart tinga som regissør i same veka, og var altså den fyrste regissøren BNO inngjekk eit samarbeid med underteikna som operasjef.

Etter nokre måneder med sparring vart me samd om at me måtte setja opp «Die tote Stadt» (De dødes by) saman, noko som også visa seg at skulle verta norgespreniere. Musikken som er komponert av Erich Korngold er noko av det mest krevjande som er skriva for opera, men også noko av det vakraste.

I 2023 selde me ca. 50 % av setene til den ukjende operaen Katja Kabanova – soleis kan ein seia at det var ein viss framgong med at me no solgte nærare 60 % av billettane til ein annan ukjend opera. Det er viktig for BNO å ta eit nasjonalt ansvar i forhold til å også gjera urframføringar, noregsprenier o.l. – å berre velja titlar som automatisk sel alle seta, er ikkje noko alternativ for oss. Produksjonen hausta både ros og undrande kritikki i forhold til regi – ikkje alle forstod Bieito si psykologiske tilnærming til saga. Musikalsk vart det derimot sett på som ein stor suksess, på alle måtar.

Amahl og de tre vise menn

Denne sjarmerande barneoperaen til Menotti, med ein gutesopran i tittelrolla, sette me opp for fyrste gong i 2022. Victoria Bomann-Larsen frå DNO&B hadde regien, og me nytta elles eigne krefter i det kreative teamet. Operaen vart fyrst laga som ein TV-produksjon i 1951, og vart visa på amerikansk TV på julafta i ei årrekke. Me hadde også ein visjon om å gjera Amahl til ein førjulstradisjon her i Bergen, og etter ei varm mottaking i 2022, var gleda stor då me fekk fornya tillit og stønad hjå Odfjellstiftelsen, slik at me kunne laga ein endå betre versjon, også med koreografi, i 2024. Produksjonen, som i vår målestokk må kunna seiast å vera ein lågbudsjettsproduksjon, var tenkt som ein døroppnar for det yngre publikummet og småbarnsfamiliar til opera, samstundes som det for vår del var føremålstenleg å ha ein produksjon som kunna nyttast fleire gonger. #berekraft Med mindre det skjer noko uventa vakkert med dei offentlege løyvingane våre, klarar me dessverre ikkje å gjenskapa denne vakre juleoperaen i 2026 – men me har framleis ei von om at dei økonomiske utfordringane skal løysa seg i nær framtid.

3-partssamarbeid

BNO tek eit nasjonalt ansvar for å halda opera som ei levande kunstform i Noreg. 3-partssamarbeidet vart på initiativ frå oss, underskrive av BNO, Den Norske Opera & Ballett og Trondheim Symfoniorkester & Opera i 2023, og er ei felles tinging av 3 nye, heilnorske kammeroperaer, som får sine premierar frå 2025 til 2027.

Mer er stolte av å ha vore fødselshjelparar til prosjektet, og gler oss til å ynskja det fyrste verket i trilogien, «Terminus» av Ulvo/Eikemo, velkomen til Festspela i mai 2025.

Interregionalt operasamarbeid

BNO tek vidare eit nasjonalt ansvar når det gjeld å spreia mest mogleg opera for skattepengane, til flest moglege tilhøyrarar, spreidd over eit så stort geografisk område i landet som mogleg.

For ei tid tilbake fekk me med oss TSOO, Kilden Opera og Arktisk Filharmoni på å laga ein intensjonsavtale – dette vart vidareforedla i 2024, og no ser me konkrete forslag til samarbeid frå 2026, 2027, 2028 og vidare.

Me ynskjer så snart det er mogleg og ynskjeleg, å også få med oss Stavanger i dette samarbeidet. Som det største sjølvstendige operamiljøet utanfor Oslo, ser me på det som både ei plikt og ei glede å kunna vera ein katalysator for å gjera meir kvalitetsopera tilgjengeleg for større deler av landet vårt.

Økonomi

BNO sin økonomi er i ei varsla krise. Heilt sidan underteikna byrja som operasjef har me kommunisert til alle forvaltningsorgan at me saknar totalt 12 MNOK for å verta «berekraftige». Etter at KUD løyva 3 MNOK ekstra til STB2024, saknast no berre 8,5 MNOK, dvs 6 MNOK frå staten og resten frå VF og BK.

Det frie feltet, Grieghallen, BFO, EGK – alle står til vår disposisjon for ein storproduksjon, 2 gonger i året – dersom det ikkje snart skjer noko vedunderleg med løyvingane våre vert det eit stort tap for heile Vestlandet og djupast sett for alle dei andre regionsoperaene.

Eivind Gullberg Jensen

FORTSATT DRIFT

Årsoppgjør og årsrapport er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for dette ligger tilskuddsbrevene for 2024 og stiftelsens langsiktige økonomiske strategi og kunstneriske handlingsplan.

ARBEIDSMILJØ, PERSONALE OG LIKESTILLING

Stiftelsen hadde i 2024 et skifte i staben. På grunn av studiepermisjon ble det satt inn vikar for produksjonsleder. Samtidig ansatte BNO ny inspisient i 100% stilling, etter flere års behovsutredninger. Direktør i BNO gjennom 10 år gikk over til annen arbeidsgiver, og ny direktør tiltrådte 01.10.2024. Ved utgangen av 2024 hadde BNO totalt 12 faste stillinger fordelt på 10,05 årsverk. Kjønnfordelingen på disse var 7 kvinner i 5,45 årsverk og 5 menn i 4,6 årsverk.

I løpet av 2024 ble det konstituert nytt styre for styreperioden 2024-2028. Det nye styret besto av 12 personer med 7 styremedlemmer og 5 varamedlemmer. Fordelingen i det nye styret var 7 menn og 5 kvinner.

Vi engasjerer en rekke artister, både lokale og internasjonale, samt lokalt teknisk mannskap. Vi er i tillegg takknemlige for den betydelige frivillige innsatsen som er knyttet til deler av korvirksomheten.

Arbeidsmiljøet i BNO er godt, og sykefraværet i 2024 var lavt. Det har ikke vært tilfeller av skader eller ulykker hos personalet.

MILJØRAPPORT

I 2020 ble Bergen Nasjonale Opera godkjent som Miljøfyrtårn. Dette innebærer at virksomhetens miljøstandard og rutiner er funnet å være i overensstemmelse med Stiftelsen Miljøfyrtårn sine verdier. Virksomheten kan dermed dokumentere at strenge kriterier innen temaene arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk er tilfredsstilt.

SAMARBEID

BNO videreførte og utviklet samarbeidet med flere lokale, nasjonale og internasjonale partnere i 2024. Vi har utvidet og styrket eksisterende samarbeidsavtaler med Grieghallen AS, Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien og Stiftelsen Edvard Grieg Korene.

BNO er aksjonær i Grieghallen Utbygging AS og Kultur Vest AS, og aktiv samarbeidspartner i Stiftelsen Edvard Grieg Korene.

Stiftelsen vil rette en særskilt takk til Grieg Foundation, Abraham Odfjells Stiftelse, GC Rieber Fondene, Talent Norge, Sparebankstiftelsen DnB, Sparebankstiftelsen SR-Bank og Sparebanken Vest for viktige finansieringsbidrag i 2024.

RESULTAT OG DISPOSISJONER

Egeninntekten i 2024 var på kr 7 675 806, noe som utgjør 16,2 % av omsetningen. Billettinntekten utgjorde kr 2 830 117. Driften har hovedsakelig blitt finansiert gjennom prosjekttilskudd og generelle driftstilskudd fra Kulturdepartementet, Bergen kommune og Vestland fylkeskommune, samt sjenerøse sponsorbidrag.

Driftsinntektene for stiftelsen var i 2024 kr 47 529 831 og driftskostnadene var kr 50 277 730. Netto finansposter beløper seg til kr 255 384. Stiftelsen får i 2024 et negativt årsresultat på kr -2 492 515. Dette gir stiftelsen en egenkapital pr. 31.12.2024 på kr 4 656 424.

Styret konstaterer at BNOs programmering og drift i 2024 er klart i samsvar med tilskuddsgivernes føringer og forventninger, og styret vil i den forbindelse få rette en stor takk til ledelse og medarbeidere for høye ambisjoner, gode gjennomføringsevner og svært tilfredsstillende resultater.

Stiftelsen BNO er en mindre virksomhet og styret avgir derfor en frivillig årsrapport som ikke nødvendigvis følger reglene i regnskapsloven med hensyn til innhold.

Bergen 25.02.2025

Tom Remlov
Styreleder

Kaya Stæger-Beisnes
Styremedlem

John Halldor Wiik
Nestleder

Silje Gripsrud
Styremedlem

Sigrid Stana Fasmer
Styremedlem

Bjørn-Frode Schelderup
Styremedlem

Håkon Matti Skrede
Styremedlem

Eivind Gullberg Jensen
Daglig Leder

Dette dokumentet er signert av:

Håkon Matti Skrede

06.01.1975

Signert: 28.02.2025 14:03

Signert med BankID

Tom Remlov

21.07.1949

Signert: 25.02.2025 12:14

Signert med BankID

John Haldor Wiik

22.09.1949

Signert: 25.02.2025 12:19

Signert med BankID

Bjørn-Frode Schjelderup

15.03.1960

Signert: 28.02.2025 13:21

Signert med BankID

Kaya Stæger-Breisnes

02.02.2005

Signert: 28.02.2025 12:12

Signert med BankID

Sigrid Stana Fasmer

06.07.1981

Signert: 26.02.2025 13:17

Signert med BankID

Silje Gripsrud

31.07.1974

Signert: 27.02.2025 09:07

Signert med BankID

Eivind Gullberg Jensen

Signert: 25.02.2025 16:06

01.04.1972

Signert med BankID

Du kan bruke denne linken for å verifisere signaturen på dokumentet og sjekke at dokumentet ikke er endret etter at det ble signert: <https://brd.no/signing/validate>

